

Til medlemmer af folketingets
kirkeudvalg

Vedrørende forslag til ændring af ægteskabsloven med adgang for personer af samme køn til at aftale, at loven også er gældende for dem og forslag til lov, der indeholder krav folkekirken om at tilvejebringe ritual(er) og forudsætter krav til folkekirken om, at den som sådan medvirker.

I tilslutning til min tidligere henvendelse tillader jeg mig endnu et bidrag til kvalificeret grundlag for folketingets behandling af de fremsatte forslag. Håbet er, at den megen debat om kirkens medvirken til ægteskaber mellem personer af samme køn ikke har trættet så meget, at det særskilte og meget vigtige problem, der har sammenhæng dermed vedrørende forholdet mellem stat og kirke, ikke bliver taget i betragtning i fornødent omfang.

Udgangspunktet for nedenstående er følgende:

Regeringen ved socialministeren foreslår ændring af ægteskabsloven, således at reglerne deri også skal gælde foruden som hidtil for personer af forskelligt køn nu også for personer af samme køn, som gensidigt forpligter sig dertil enten over for den borgerlige myndighed eller under medvirken af folkekirken eller af trossamfund, der er anerkendt dertil.

I tilslutning hertil har regeringen ved ministeren for ligestilling og kirke foreslået en lov, hvorefter den enkelte præst i folkekirken kan sige sig fri for at medvirke, idet det derved er forudsat, at folkekirken som sådan har pligt til at medvirke – herunder ved udfærdigelse af ritual(er). Krav, der stilles, selv om der i kirken og blandt kyndige ikke alene er uenighed om, hvorvidt medvirken som foreslået er forenelig med den kristendom, som grundloven fastsætter, er folkekirkens, men tillige er uenighed om, hvorvidt ægteskab i det hele taget indgår i denne tro.

Disse initiativer fra regeringen medfører, hvis de uændret gennemføres med vedtagelse i folketinget:

- 1) at den verdslige statsmyndighed – herunder folketinget – reelt ikke anerkender folkekirken som et trossamfund og dermed, at folkekirken heller ikke i fremtiden kan forvente at blive behandlet som sådan af verdslige myndigheder
- 2) at de verdslige myndigheder dermed bryder med hidtidig praksis, hvorefter de ikke blander sig i folkekirkens trosanliggender, idet de ved kravet til folkekirken som sådan om medvirken til, at også personer af samme køn undergiver sig ægteskabslovens verdslige regler griber ind i, hvorledes den kristendom, som folkekirken som sådan forkynder, skal forstås
- 3) at de verdslige myndigheder dermed krænker grundlovens særstilling af folkekirken, der fremgår af grundlovens formuleringer og tillige har grundlag i dens forarbejder – en særstilling, som ikke for kirkens skyld, men i borgernes interesse, i det mindste indebærer frihed fra verdslige myndigheders indgreb i trosanliggender, og som ikke kolliderer med den status for folkekirken, som i visse andre henseender – særligt økonomisk/administrative - kan beskrives som en del af statens forvaltning

- 4) at den verdslige myndighed dermed krænker borgernes og folkekirken grundlovssikrede ret til trosfrihed og tillige krænker det krav på ligestilling af fællesskabet i folkekirken vedrørende trosanliggender med derfra afvigende trossamfund, som ikke udsættes for tilsvarende indgreb, hvorved borgere, der lægger vægt på trosfriheden, ikke kan bevare eller etablere tilknytning til folkekirken.

Kun folkekirken selv kan derfor under den gældende grundlovsbestemte samfundsorden løse den opgave, der opstår, såfremt lovgiver vedtager en ændret ægteskabslov, hvorefter som noget nyt også personer af samme køn kan vedtage, at lovens verdslige regler skal gælde for dem, og lovgiver tillige beslutter, at folkekirken kan – (ikke skal) – medvirke til at gøre også sådanne aftaler gyldige.

Folketinget kan med enkle ændringer af regeringens forslag undgå de beskrevne meget uheldige virkninger:

- 1) hvis folketinget i en ændret ægteskabslov tilbyder folkekirken at medvirke bør loven - i stedet for folkekirken som sådan - give hver enkelt præst, der er ansat i folkekirken mulighed for at medvirke, idet bestemmelsen herom formuleres, således at ansatte præster i folkekirken kan medvirke efter skriftligt at have meddelt biskoppen sin beslutning herom, der kan tilbagekaldes og indskrænkes til at omfatte gyldigheden af aftaler mellem personer af samme køn eller aftaler mellem personer af forskelligt køn. Medvirken sker ved, at parterne skriftligt over for præsten i overværelse af to vidner bekræfter deres aftale, der dermed er gyldig
- 2) folketinget lader herefter forslaget om, at folkekirkens præster hver for sig kan fritages for medvirken, udgå, idet friheden for den enkelte præst fremgår af den foreslåede formulering af ændringsloven nævnt under 1)
- 3) i stedet fastslår folketinget, at biskopperne hver for sig eller i fællesskab mellem to eller flere kan udfærdige vejledende angivelser, der er gældende indtil videre, af, hvorledes fejring i kirken af den forinden underskrevne og dermed gyldige aftale mellem parterne bør foregå. Den enkelte præst har ved medvirken frihed til at benytte afvigende vejledninger, der måtte være udfærdiget i andre stifter
- 4) formularen til brug ved parternes aftale udfærdiges af biskopperne. Formularen skal alene indeholde en enkel bekræftelse på, at de underskrivende parter med angivelse af navne og personnumre erklærer, at de har indgået aftale om, at ægteskabslovens regler skal gælde for deres fællesskab, og indeholde præstens og vidnernes underskrift som bekræftelse på, at aftalen dermed er gyldig.

Ved vedtagelse af de foreslåede love med disse ændringer opnår folketinget at opretholde hensynet til de homoseksuelle og at undgå de meget uheldige virkninger, der er beskrevet ovenfor.

Folketinget opnår tillige at opretholde hensigtsmæssige arbejdsbetingelser for folkekirken, ikke for kirkens skyld, men for borgernes og samfundets.

Venlig hilsen

Jens Smedegaard Andersen
fhv. dommer
33132588
ljsa@get2net.dk